

Na Konci světa...

Foto: Jan Krabec

Text: Jan Krabec s využitím deníku Evy Dlouhé

Patagonie – pro leckterého milovníka hor a dobrodružství magické slovo i kout světa s přitažlivostí, které nelze odolat. Synonymum nedosažitelných horských vrcholů, mohutných ledovců, nádherných jezer, drsné a nepřístupné krajiny permanentně ošlehávané vichřicemi, splachované lijáky i rozbouřeným oceánem. Ani sám nevím, kolik let jsem si pohrával s myšlenkou, obrátit své toulavé boty z Alp, Himálaje, Pamíru nebo And právě sem. Když jsem se před odjezdem loučil v práci, majitel firmy, sám aktivní lezec, mě vyprovázel se slovy: “Užij si dovolenou tam, kde i karabiny padají díky větru nahoru“. A jeden z nejlepších kamarádů, taky horami protřelý, mi s lehkým úsměvem přál dovolenou, která celá nepropřeší a ať se nezblázníme z davů turistů..... To byly vyhlídky☺ Naštěstí už to bylo v době, kdy naše pětice byla po 8 měsících příprav duchem minimálně na letišti v Mnichově a vlastně i dál. Prostě na začátku pětítýdenního putování.

Mysleli jsme si, jak skvěle máme vše připravené, měli jsme radost, že podstatné věci máme díky internetu a knižním průvodcům zajištěné už z pohodlí domova a ejhle! Hned na letišti v Santiagu de Chile dostáváme první lekci! Než se stačíme rozkoukat, přicházíme při odbavení o veškeré zásoby toastů i jablek, které jsme měli připravené na překlenutí 16 hodin čekání na letadlo do Punta Arenas. Chilští potravinoví kontrolaři byli naprosto nekompromisní a co nenašli oni, dohledal cvičený pes. Zákaz dovozu potravin živočišného původu a taky ovoce a zeleniny nám prostě unikl. Další rána pod pás přichází po přeletu do Punta Arenas v kanceláři autobusové společnosti Pacheco, kde nám s ledovým klidem oznamují, že naše rezervace na autobus do Ushuai zrušili, protože jsme je prý nepotvrdili. Nic nepomáhaly hádky, neúspěšná byla i fyzická blokáda autobusu, do kterého jsme se i s batohy nekompromisně nacpali. Nezbyvalo, než improvizovat a neplánovaných 24 hodin v Punta Arenas využít. A nakonec proč se trápit. Punta Arenas je jednou ze vstupních bran do nejjihnějšího chilského regionu, který je zároveň považován za srdce Patagonie a nabízí spoustu možností k poznání oblasti zvané Magallanes. My nemáme tolik času, abychom se vydali na delší trek do hor zmítaných západním větrem a divokými bouřemi a tak se za 90 USD/ 5 lidí vydáváme do 40 km vzdáleného Otwažského zálivu (Seno Otway), kde žije přibližně dvanáctitisícová kolonie tučňáků magellanských (vstup 11 USD/ osoba). Máme po všech stránkách štěstí. Svítí sluníčko, jsme téměř sami a tak se frajeři ve fraku nikde neschovávají. Večer využíváme k nákupům zásob, abychom ušetřili čas zítra v Ushuai a taky si dopřáváme pořádnou večeři. Ráno v 9 hodin sedíme v tentokrát poloprázdném autobusu do Ushuai v Argentině a cestou užíváme pohodlí vlastní dvousedáčky. Včera jsme měli fakt smůlu. Zrovna jsme trefili zájezd holanďanů..... Přitom společnost jezdí plno a většinou mají kanceláře na AV. Colón. Běžná jízdenka je 36 USD/ osoba. My jsme díky 24 hodinám zpoždění vyhádali slevu 6000 Pesos/ osoba. Cesta trvala 11 hodin včetně odbavení na hranicích, trajektu přes Magallanesovu úžinu a přestupů do jiných dopravních prostředků v Argentině.

A ještě pár užitečných informací z Punta Arenas.

- transfer taxíkem z letiště do centra (10 km) 3000 Pesos/ osoba
- ubytování v malém hostelu se snídaní 8 USD/ osoba (umožnili nám nechat zdarma depozit)

- hamburger 2000,- Pesos, párek v rohlíku 750 Pesos, balená voda 1,5 l 400 Pesos, houska 30 Pesos.

Jižní Patagonie - Argentina, Ushuai, NP Tierra del Fuego, trek Sierra Valdivieso Circuit

Podvečerní přístavní městečko Ushuai postavené mezi Canal de Beagle a až 1500m vysokými ledovcovými špičkami, které vystupují přímo z moře, nás přivítalo nepatagonsky přívětivým počasím. Nacházíme se na největším jihoamerickém ostrově, v nejj jižnější části Patagonie a v městečku, kde startuje velká většina expedic do Antarktidy. Na romantiku ale nemáme čas. Den „ztracený“ v Punta Arenas chceme dohnat a jsme rozhodnutí, ještě dnes vyrazit na trek. Máme přece polární den a vidět je téměř pořád 😊. Po internetu objednaný hostel (30 ARS/ osoba), kde budeme po treku bydlet, snadno nacházíme nedaleko autobusového terminálu, v depozitu necháváme nepotřebné věci a hned jdeme shánět dopravu do výchozího místa treku. Moc se nám nedaří, protože taxikáři vypadají, že opravdu netuší, kam chceme. Jeden nakonec za 70 ARS po smlouvání kývne. Podle průvodce je to z Ushuai pár kilometrů a i nám se zdá, že popis je jasný – 16 km severovýchodně z Ushuai po silnici Ruta Nacional 3, vystoupit máme na malém parkovišti v místě, kde jsou po obou stranách silnice žluté výstražné značky. Od této chvíle je trekař odkázán sám na sebe. Nikdo o něm neví. Trek Sierra Valdivieso Circuit je čtyřdenní 48 km dlouhý a po všech stránkách velmi těžký. Nepodařilo se nám sehnat ani pořádnou mapu. Vlastně jediným vodítkem je popis, náčrtek mapy a několik GPS bodů v průvodci. Zároveň se ovšem jedná o asi nejhezčí trek v této oblasti, který prochází skutečně nedotčenou a divokou krajinou horských jezer, divokých říček, močálů, bobřích hrází i zasněžených vrcholů. A spíš než o jiného člověka, narazíte na bobra a nebo condora... Kromě jedné jednoduché chaty na začátku treku 4,5 km od silnice, nenarazí člověk na jediný náznak střechy nad hlavou, s sebou je třeba nést veškeré vybavení na pobyt v divočině včetně tablet na úpravu vody. Šance dovolat se pomoci v nesnázích, je bez satelitního telefonu nemožná.

Moc se nerozmýšlíme a hned vyrážíme. Chceme rychle najít místo na postavení stanu. Ráno nám dochází, že jsme špatně a bloudíme. 2 hodiny na cestě, chata nikde a to jsme si kus cesty pomohli ještě včera večer. Neměli jsme věřit taxikáři a od začátku se svěřit do péče GPS navigace. Brodíme se prvními bažinami, místy si cestu klestíme nízkým bukovým lesem zvaným lenga, který v časném jaře začíná rašit, občas přeskakujeme potok. Až když podezřele brzo míříme k zřetelně uzavřenému konci údolí, pouštíme GPS a ta nás konečně směřuje k chatě Bonete. Jsme úplně jinde, chatu od sebe máme vzdušnou čarou 3 km. Školácká chyba. Vracet se nechceme, tak jdeme cestou necestou přímo dle azimutu. Skoro až neskutečné je, že nám zase svítí sluníčko. Patagonské počasí připomíná jen vítr. Od chaty je orientace poměrně jednoduchá až na konec údolí říčky Beban, které je poměrně široké a často bažinaté. Na konci údolí nás čeká výstup do sedla. Jsme nadšený. Říčka je často přehrazená obrovskými bobřími hrázemi, které přecházíme. Za chvíli zase procházíme lesem pahýlů stromů, který kdysi zatopilo bobří jezero. Několikrát musíme shodit boty a brodit ledovou říčku. Úžasná krajina. Na konci údolí se nejdřív pomocí GPS přesvědčujeme, jestli skutečně je zasněžené sedlo před námi sedlo Beban East 830 m, kam budeme muset a kam nevede ani náznak cesty. Bohužel ano. Snažíme se vyhnout proplétání se bukovou klečí, jenže ono to nejde. Kleč je všude, a čím prudší je stoupání, tím je snad hustší. Další překvapení čeká po náročném výstupu v sedle, které je ve směru našeho dalšího postupu vlastně velkým platem zakončeným sedlem Beban West 850 m. No a celé ještě pod pořádnou vrstvou sněhu. Naštěstí je dobrá viditelnost a nefouká. Stopy samozřejmě žádné, návleky také nemáme, takže jestli jsme do teď měli nohy v suchu, už to neplatí. Z druhého

sedla pak hluboko pod námi vidíme jezero a kus za ním tušíme kemp, který je uvedený v průvodci. 90 minut sestupujeme kluzkými serpentínami podél řeky Torito, která místy padá dolů menšími vodopády. Kempík Salto del Azul je na malé louce. Díky počátečnímu bloudění máme v nohách přes 20km, minimálně 600 m nastoupaných a o něco méně ztracených sestupem. Bez vší nadsázky se cítíme skutečně ztraceni na konci světa. Ztracenější jsme snad nikdy nebyli... Ráno bohužel o idylce už mluvit nejde. Těžké šedivé mraky máme skoro u hlavy a padá sníh s deštěm. Čeká nás nejtěžší část celého treku -14 km s 550 m výstupu a 700 m sestupu. Chvilí ještě pokračujeme podél řeky Torito, pak ale musíme prudce vlevo (odbočku lze najít jen podle GPS souřadnice) do kluzkého travnatého svahu, který je zpočátku řídké zalesněný. Se stoupající nadmořskou výškou rychle přibývá sněhu. Skrz mraky se usilovně probíjející sluníčko nám dává šanci alespoň trochu osušit oblečení. Sebelepší membrány totiž nepomáhají. V botách máme už od včerejška bazén... Po 2 hodinách výstupu se nám otevírá náhorní plošina ve velikosti několika fotbalových hřišť. Tady někde by podle popisu měla být blankytně modrá ledovcová laguna Azul. Vše je však pod sněhem a doufáme, že i pod pořádnou vrstvou ledu. Tušíme, že se pohybujeme po hladině jezera. Kde je břeh nevíme a opět jen podle GPS souřadnic odhaduje směr dalšího postupu do sedla Mariposa, které je v mracích. Je to dřina! Mokřým sněhem s těžkými batohy prošlapáváme stopu a protože se oblačnost zvedla užíváme si alespoň neopakovatelné prostředí NP Tiera Del Fuego. Větrnému sedlu Mariposa nechybí mnoho do 1000 m nadmořské výšky a teprve z něj se naskýtá opravdu úžasný rozhled třeba na jezera Mariposa a Capulo ve směru našeho dalšího pochodu. Jako na dlani máme i výstupovou trasu od laguny Azul. Strmý sestup sutí bereme dlouhými skluzy a za 30 minut jsme u jezera Capulo, které obcházíme zleva a na jeho konci stavíme stany. Etapu jsme se nakonec rozhodli zkrátit, protože začalo zase sněžit. V jezeře poprvé vidíme živé bobry. Horší je, že sníh s deštěm padal celou noc, ani ráno není přívětivěji a tohle počasí nás provází celý třetí i čtvrtý den treku. Krajina je nádherná a i v tomhle nečasů barevná. Opět stoupáme kolem menších jezer do sedla Valdivieso. Následně už jen dolů ke stejnojmennému jezeru a dále do údolí Carbajal s řekou Olivia, kterou neopustíme až do cíle. Na dlouhou dobu se řeka stává naším jediným záchytným bodem. Boříme se hluboko do nádherně barevných mechů, které porůstají bažiny. Marně v nich ale hledáme sebemenší náznak cesty. Voda do bot teče i horem.... Kempy, které v průvodci jsou popsány, nenacházíme a naprosto mokří končíme v 7 hodin večer neznámo kde na písčitém břehu řeky. Je to asi první suché místo, o které jsme zavádili. Rozděláváme oheň a i za mírného deště se snažíme usušit, co jde. Poslední den se ztrácíme úplně. Řeka Olivia nám zmizela kdesi vpravo, podél ní se jít opravdu nedalo a my přitom věděli, že se musíme dostat na její pravý břeh. Když už jsme se k řece přiblížili, jednalo se o jedno z jejích ramen a přebrodit stejně nešlo. Docela depresivní situace podpořená deštěm a močály. GPS souřadnice brodu jsou přitom v průvodci a člověk ví, kam by chtěl jít, kdyby.... Dokonce jsme došli i k jezeru Arco Iris, ale ne tak, abychom ho mohli obejít zprava. Nakonec se na konci jezera už za úrovní brodu, ale cca 1500 m vzdušnou čarou vlevo od něj pouštíme do půli stehem do řeky a brodíme, pak zase kus bažin a konečně brod. Opravdu jediné možné místo k bezpečnému přechodu na druhý břeh a i když teče dost vody, slipy sundávat nemusíme ☺. Další pokračování treku už je zřetelné a taky vyložené nudné. Snad ještě, kdyby nepršelo.... Po 6 hodinách pochodu nakonec křížujeme i soukromý pozemek v místě zvaném Turbera Valle Caerbajal a v průvodci zmiňovaní ostří psi se nás vydávají zkontrolovat. Odsud už je to jen kousek na konec treku v Posada del Peregrino u silnice Ruta Nacional 3 vedoucí do Ushuai. Rozdělujeme se a v časových intervalech se vydáváme stopovat. Nakonec stejně

končíme v jednom autě... V hostelu v Ushuai nás čeká velké sušení a hlavně se těšíme na pořádnou večeři.

Letenku do El Calafate koupenou už z domova máme až na 7. prosince, a protože jsme trek dokázali zvládnout o den rychleji, můžeme odpočívat. V Ushuai tak trávíme den a půl. Svítí sluníčko a i přes vítr je celkem příjemně. Už tady se nám daří koupit jízdenku na autobus z Puerto Mont do Bariloche, což byla jedna z podstatných věcí, které nešly zajistit přes internet z domova. Půl dne trávíme na procházce po přístavu. Jinak se v Ushuai dá v agenturách koupit spousta jednodenních i vícedenních výletů do hor nebo naopak lodí na přilehlé ostrovy na pozorování tučňáků, lachtanů, tuleňů i ptactva. Nakonec celkem ve spěchu honíme taxi na letiště (11 ARS).

Jižní Patagonie - Argentina, El Calafate, NP Los Glaciares, trek v oblasti Cerro Fitz Roy a Cerro Torre

Už před přistáním v El Calafate nelze přehlédnout monumentální skalní věže, ale také nádherné ledovce a jezera. Ano přenesli jsme se o dost na sever a naše další kroky povedou do patagonského Zermatu – městečka El Chaltén a NP Los Glaciares pod proslulé velikány Fitz Roy 3405 m a Cerro Torre 3102 m. NP Los Glaciares byl vytvořen už v roce 1937 a od roku 1982 je po ochranou UNESCO. Park zaujímá plochu 4460 km² a kromě věhlasných skalních věží v něm najdeme třeba jezera Viedma a Argentino nebo ledovec Moreno. Volný pohyb turistů po parku je až na několik trekových tras zakázaný. Vstup je však zdarma. Nejpřístupnější je právě oblast kolem Fitz Roy a Cerro Torre. Spaní je povoleno jen v campech, které jsou pod neustálým dohledem rangerů.

Zatím stále není sezóna, tak je El Calafate poměrně klidné. Transfer z letiště nás přišel na 18 ARS/ osoba. Hostel Los Glaciares máme opět zajištěný už z domova (34 ARS/ osoba/ noc). Trochu kostrbatě sháníme směnárnu, protože potřebujeme nakoupit jídlo na trek a hlavně jízdenky na autobus do Puerto Natales, kam pojedeme za 6 dní. Argentinské peníze nemáme a jako naschvál snad všechny směnárny otevírají až na večer, kdy už budeme sotva stíhat otevřenou kancelář na jízdenky. Jídlo kupujeme v supermarketu, kde lze platit kartami. O chlup stíháme i nákup jízdenek. Další den brzičko ráno nás v hostelu nabírá poloprázdný minibus, který jsme snadno objednali na recepci. Cestu do El Chaltén (55 ARS/ osoba) zpříjemňuje pár zastávek na fotografování u jezer Viedma i Argentino. V El Chaltén nejdříve musíme projít „najelvárnou“ od místních rangerů, jak se v parku chovat. Kolem poledne už vyrážíme s těžkými batohy na zádech do nitra národního parku. Naše první kroky vedou k jezeru Torre. Z El Chalténu nejdříve podle směrovek do kopce a pak zvlněným terénem bukovým lesem podél řeky Fitz Roy. Terén v celém parku není nijak náročný, kromě výstupů na vyhlídky, kde je velké převýšení. Cesty jsou upravené a přehledně značené. Každý si snadno naplánuje své vlastní cíle i kterou cestou se k nim vydá. Nakonec tomu odpovídá i různorodost návštěvníků parku. Od těch, kteří jdou podobně jako my na vícedenní trek až po jednodenní výletníky. Náš plán byl během 5 dní prokřížovat téměř celý park kolem Fitz Roy a Cerro Torre. Máme poměrně hezké počasí, jen fouká vítr. Ale jsme v Patagonii, takže během 9 km a přibližně 2 hodin už je na vyhlídce z boční morény jezera Torre z větru vichřice, která podráží nohy, na jezeře vlny jako na moři a k tomu vodorovně leje. Z vyhlídky na Cerro Torre nemáme nic. Sotva dohlédneme k ledovci Grande, který stéká do jezera. Jinak jsme rádi, že to z morény do jezera nesfoukne i nás. Pár fotek a pryč. Les zmírňuje vítr a časem přestává i pršet. Náš cíl je v 6 km vzdáleném bezplatném kempu Poincenot. Devadesátiminutová cesta vede členitým terénem kolem nádherných jezer Hija a Madre, ze kterých vítr zvedal neskutečné trychtýře vody a nám strhával z batohů pláštěnky. Jezera obcházíme zprava a

napojujeme se na hlavní trasu, která vede do kempu z El Chalténu. Kemp je v lese nedaleko řeky Blanco. Nacházíme v něm přesně vyhrazená místa na stany i přísně regulované podmínky pro rozdělávání ohně. Absolutně zakázaný je otevřený oheň a i vařit lze jen s maximální opatrností. Díky větru je nebezpečí požárů opravdu extrémně vysoké. Podklad kempu je písčité, kolíky nedrží, i proto je nutné stany důkladně obložit kamením, aby je vítr i s námi neodnesl. Nespíme celou noc. Vichřice hučí v korunách nízkých stromů, kolikrát jsme si řekli, že teď už se stromy musí zlomit, a když už člověk náhodou na chvíli usnul, probudil se díky větru s děsem, že spí na kolejích a přímo na něj se plnou rychlostí řítí Pendolino. Rána jsme se dočkali! Tedy rána....Vstáváme hluboko za tmy. Ve 4 hodiny vyrážíme k jezeru Los Tres na vyhlídku na Fitz Roy. Východ slunce bývá nejhezčí a v průvodci se dokonce píše, že se jedná o jednu z nejužasnějších vyhlídek v Patagonii. Pokud máte štěstí na jasné počasí, uvidíte Fitz Roy celý zlatý. Hned za kempem křižujeme říčku Blanco a procházíme kempem Rio Blanco. Za ním už se cesta v serpentínách zvedá. Za necelé dvě hodiny jsme nahoře, v nohách 450 výškových metrů a 2,5 km. Teplo zrovna není, jasno také úplně ne, ale máme štěstí alespoň do té míry, že na chvíli zahlédneme celou neskutečnou téměř 2000 m vysokou stěnu Fitz Roy. Pod námi vidíme jezera Argentino, Madre a Capri i fantastickou krajinu, která nás dělí od městečka El Chaltén. Kousek dál vlevo je další vyhlídka na Fitz Roy od jezera Sucia, do něhož spadá ledovec Blanco. Zpět v kempu jsme za chvíli a i když nebylo počasí úplně optimální, jsme plni dojmů. Balíme stany a vydáváme se po proudu říčky Blanco do údolí Eléctrico. Pod dojmem dobrého značení cest, jsme podcenili prostudování průvodce a místo po levém břehu jdeme po pravém. Cesta krásná, pomalu klesáme s řekou nádherným lesem, pozorujeme ptáky a nevynecháme snad žádnou odbočku na vyhlídku nad řekou. Nejhezčí je určitě ta na jezero Piedras Blancas a stejnojmenný ledovec. A ouha. V místech, kde už jistě víme, že údolí Eléctrico mjíme, přicházíme na chybu v úvodu. Most nikde, řeka už je hodně široká a taky prudká. Ne zcela bezpečný brod přes studenou řeku jsme našli až u Hosterie El Pilar, která leží téměř na silnici Ruta 23. Zašli jsme si celkem slušně. Ještě, že jsme si ráno přivstali☺

Údolí řeky Eléctrico je nádherné, hluboký zelený les. Dokonce nám skrz mraky opět začíná vykukovat sluníčko a když po 90 minutách od brodu docházíme k chatě Los Troncos, jsou vlevo vysoko nad námi proti modré obloze vidět i věže, které nám z této strany zakrývají Fitz Roy. Ty bychom chtěli zítra obejít a dojít na vyhlídku, odkud by měl být Fitz Roy vidět v celé kráse. Chata je soukromá, stejně jako celá tato část NP. Z 11 kilometrů bylo o pár víc a místo 3 hodin jsme šli 4. Místo v perfektně vybaveném kempu stojí příjemné 3 USD a navíc správci chaty ochotně poradí, kam se odtud vypravit na výlety. A my máme čas na lehký spánek a v podvečer ještě na krátký výlet k jezeru Eléctrico do kterého ústí obrovský ledovec Marconi. Spát musíme brzo, výstup na vyhlídku pod Cerro Eléctrico 2257 m představuje velmi náročných 8 km vzdálenosti, 1500 m výškových nahoru a dolů a přibližně 8 hodin chůze, si žádá opět časný budíček. Ráno nás ani nepřekvapilo, že se přes tropika stanů domlouváme na odložení odchodu. Je pod mrakem a už dlouho fičí i dole v údolí. Nakonec vyrážíme až v půl osmé s partou dalších trekařů, kteří s sebou mají místního průvodce, protože se počasí přece jen trochu umoudřilo a průvodce je zárukou, že nebudeme bloudit. Pár desítek metrů od kempu se cesta hned prudce zvedá. Je třeba trefit cestičku mezi dvěma potoky, protože celé strání je na začátku rozdupaná dobyt看. Dále již jsou uzoučké serpentiny zřetelné a zhruba po 90 minutách jsme u skalního bivaku. Dále směřujeme k malému ledovci, který ale díky mrakům nevidíme a navíc se už boříme v čerstvém sněhu. Skupina s průvodcem to otáčí, my ještě chvíli pokračujeme, ale pak výstup taky vzdáváme. Vítr sílí a zhoršuje se viditelnost. Podle popisu by se cesta měla stáčet vlevo a před sebou bychom měli ještě asi 3

hodiny. Příliš velký risk v tomto počasí. Více méně jsme jen na chvíli zahlédli stěnu Cerro Eléctrico. Ostatní monumenty včetně Fitz Roy zůstaly ukryté.

Dole v kempu už máme zase sluníčko a taky vlastně celé odpoledne před sebou. Proto se vracíme zpět do campu Poincenot. Tentokrát už samozřejmě po správném břehu. Není kde zabloudit. Jakmile projdeme údolí Eléctrico, stočí se cesta vpravo a vede nyní vyschlým korytem řeky Blanco při jeho pravém okraji. Bohužel koryto je písčité, chůze nepříjemná a co víc, pereme se se silným protivětrém. Zajímavým zpestřením je odbočka z hlavní trasy k jezeru Piedras Blancas, do kterého ústí ledovec Piedras Blancas ze západní stěny Fitz Roy. Cesta je zřetelná, nedá se minout a těch 400m po rovině rozhodně stojí za to! Do kempu už pak zbývá pouhých 45 minut. Podvečerní vyjasnění nás nabíjí novou energií a jsme rozhodnutí ráno znovu vyrazit na vyhlídku k jezeru Los Tres. Noční poryvy větru už nás nechávají celkem klidnými, o spánku se však stejně mluvit nedá a písek máme zase úplně všude. Vyhlídka se nekoná, počasí nám zase ukazuje nevlídnou tvář. Máme však ještě 2 dny času, proto se úplně na lehkou vypravujeme na procházku k jezeru Capri, které leží na hlavní frekventované trase směrem do El Chalténu a je vzdálené hodinu cesty z kempu Poincenot. U jezera jsou jednak krásná místa na odpočinek a také úžasné výhledy na Fitz Roy i další skalní věže a ledovce. Máme štěstí, obloha se co chvíli roztrhne a ani vítr není příliš silný. Cestou zpět do kempu spřádáme další plány a sluníčko nám přidává na optimismu.

Rychle balíme stany a vracíme se již známou cestou kolem jezer Madre a Hija k jezeru Torre, odkud nás první den pobytu vyhnala vichřice. Zálusk si děláme na shlédnutí Cerro Torre. Odpoledne je opravdu fantastické. Poprvé je opravdu teplo, sluníčko a bezvětří. U jezera Hija odpočíváme, brouzdáme se ve vodě u břehu a naprosto nám uniká, že se od západu blíží černé mraky. Do kempu De Agostini u řeky Fitz Roy pod jezerem Torre nás už pro změnu doprovází průtrž mračen, s vodorovným lijákem. Mokré máme všechno včetně stanů, které stavíme v dešti. Dojít pro vodu na vaření je nemožné. Leje celou noc, ráno i dopoledne. Patagonie je prostě Patagonie. Na vyhlídku na Cerro Torre nemáme ani pomyslení. Stejně by zase nebylo nic vidět. Do El Chalténu se vracíme s očima přilepenýma na kluzkou cestu. Hospůdku ve městě s výborným čajem (6 ARS), hamburgery (12 ARS) i melanesou (11 ARS) máme jako vysvobození. Do El Calafate odjíždí autobus ve 13 hodin (60 ARS), stíháme i lehce oschnout. V hostelu za 10 ARS kupujeme jednu várku praní, přepereme, co je třeba je a pak sušíme, jak jen to jde.

Jižní Patagonie - Chile, Puerto Natales, NP Torres del Paine, trek Velký Paine okruh

Ráno nás z El Calafate vyprovází zatažená obloha. Do Puerta Natales odjíždí v 8 hodin spousta dopravců. Cena jízdenky je jednotná 50 ARS/ osoba. Asi by nebyl problém koupit lístek až teď před odjezdem, ale jsme rádi, že ho máme bez stresů zajištěný předem, navíc náš autobus je plný. Taky patří k těm lepším, i když na dlouhé vzdálenosti je u všech samozřejmostí WC na palubě, klimatizace a podobně. Třeba místo na naše středoevropsky dlouhé nohy už ale tak samozřejmé není. Cesta do Puerta Natales je spolehlivě na celý den. Chvilí asfaltka, chvilí pečlivě udržovaná štěrkovka. S trochou alkoholu se dá vydržet a prospat. Zhruba 3 hodiny jsme strávili na hranicích. Nejdřív mraky formalit a čekání na argentinské straně a pak klasická operace včetně potravinové kontroly při vstupu do Chile. Něco málo nám opět zabavili, přestože jsme jim například ukazovali účtenku, že jsme vakuově balený salám nakoupili v Chile. No ale jedna finta nám přece jen vyšla – proces všichni a všechno ven z autobusu, který navíc prošmejdí pes, jsme vylepšili o proces v nastalém zmatku probíhající kontroly nenápadně hodit batoh plný salámů a sýrů zpět do již zkontrolovaného autobusu.... Z hranice je to do Puerta Natales už jen hodina cesty. Vystupujeme na břehu

zálivu Poslední naděje (Seno Última) do sluncem rozpáleného přístavního městečka, které je výchozím bodem pro trekaře směřující do NP Torres del Paine a také konečnou trajektu proplouvajících chilských fjordů. První náš úkol zní, sehnat ubytování. Což není takový problém, protože se na nás hned u autobusu sesypali „naháněči“. Smlouvání pomáhá. Bydlíme sami v domečku za 4000 Pesos/osoba včetně snídaně. Další úkol zní – zajistit dopravu na ranní odjezd do NP Torres del Paine (zpáteční jízdenka 12 000 Pesos/osoba) a úplně nejdůležitější je zakoupení jízdenky na autobus do Punta Arenas. Vše jde hladce. Většina společností má kanceláře v okolí křižovatky ulic Valdivia a Baquedano, odkud spoje i odjíždějí. Nemůžeme vynechat ani pořádnou večeři (velký hovězí steak s hranolkami 4900 Pesos). Pár dní se nám po ní bude zase na treku stýskat.

NP Torres del Paine je bez nadsázky jedním z nejhezčích, které jsem kdy viděl. Park o rozloze 181 tis. hektarů vznikl v roce 1959. Před tím bylo toto území téměř 100 let vystavené intenzivnímu spásání všeho, co bylo pro ovce ze zdejší farmy stravitelné. To mělo vliv i na stav divoké zvěře. Od roku 1978 je park pod ochranou UNESCO. V parku najde návštěvník bohatou síť trekových tras, chaty, tábořiště i fantastické vyhlídky na nádherná jezera a nekonečné ledovce. Pohybuje se patagónskou stepí pod majestátními horskými štíty z nichž nejznámější jsou granitové věže Torres del Paine (Paine Grande 3050 m a Los Cuernos 2200 m a 2600 m). Na své si přijdou jak zájemci o jednodenní výlety, tak i náročné vícedenní treky. Snad jedinou „kaňkou“ je zcela nepředvídatelné počasí čemuž je nutno přizpůsobit vybavení. I v podmráceném a sychravém počasí však má park své kouzlo. Ve vrcholné sezóně je bohužel nutností rezervovat si předem místa na chatách i v kempech. To se nás ale v prosinci netýkalo.

Do NP Parku Torres del Paine jedeme hned prvním ranním spojem v 7:30. Je to pouhých 120 km, společností jezdí několik. Vyzvednou trekaře až u hotelu a jedinou podmínkou je nezaspat. Pokud se vám zaspát povede, je třeba si koupit novou jízdenku na další spoj. Konečná autobusu je u stanice strážců NP u jezera Amarga. Tady platíme 15 000 Pesos/osoba vstup. Když zjistí, že jsme z Česka, stáváme se terčí dost nepříjemných komentářů. Ty je důsledek neopatrnosti jednoho z českých turistů, který tu před pár lety vaříčem vypálil obrovskou plochu parku. V jedenáct hodin vyrážíme vstříc dobrodružství zvanému „Velký Paine okruh“. Je to trasa, která kromě nejpopulárnějších míst parku prochází i západní méně navštěvovanou částí. Představuje 104 km pochodu v náročném terénu a podle počasí i momentální kondice zabere 7 až 10 dní. Nám počasí přeje. Hned na začátku křížujeme 2 silniční mosty a vzápětí odbočuje vpravo značená cesta, která vede patagónskou stepí a brzo se přiblíží ke břehu řeky Paine. Funíme pod těžkými batohy a jsem rád, že terén není nijak členitý. Zato výhledy jsou krásné, nikde kromě nás ani človíčka a nebyť protějšího břehu, kde se příroda ještě nevzpamatovala z požáru, který jsem zmiňoval výše, připadali bychom si jako v ráji. Po 2 a půl hodinách se na naši trasu zleva připojuje trasa, která vede z kempu Las Torres. Ten se nabízí jako alternativní výchozí místo, pokud dorazíte k jezeru Amarga až pozdě odpoledne. Pak brodíme mělký potok a procházíme krásný lesem. Soukromý skromně ale funkčně zařízený kemp Puesto Serón je nádherné travnaté místo. Nocleh stojí 3500 Pesos/osoba. V nohách máme za 6 hodin 20 kilometrů a před sebou příjemně odpočinkový podvečer.

Druhý den jsme si na sebe naplánovali bič. Snažíme se využít hezkého počasí a udělat si rezervu, kdyby se zkazilo a my nemohli pokračovat. Vstáváme v šest hodin s vědomím, že chceme spojit 2 etapy do jednoho dne a v závěru se nevyhneme prvnímu pořádnému stoupání. Ale ráno je ještě pohoda po rovině částečně lesem a částečně volnou stepí. Po 45 minutách míváme jezero Alejandra. Zanedlouho se otevírá famózní panorama na jezero

Paine. Z vyhlídky cesta mírně klesá a za další hodinu procházíme místem, kde je v ústí řeky Paine do jezera Paine případně možnost kempování v kempu Paine. Dál se cestička proplétá místy nízkým lesem, místy po loukách a nabízí se výhledy na okolní věže jako třeba Cerro Trono Blanco 2197m. Když se pak vyhoupneme na starou morénu v úžasu zůstaneme stát – pod námi je našedlé jezero Dickson a daleko na jeho konci obrovský ledovec. Po celkových 5 hodinách cesty jsme v kempu u chaty Dickson, kde obvykle den po 18,5 km končí. My však pouze obědváme a pokračujeme dál. Čas máme výborný a navíc se na nás sesypali komáři, kteří se nám až dodnes vyhýbali. Repelent nezabírá, rádi spěcháme do hor. Údolím řeky Perros skutečně nabíráme výšku. Pomalu ale jistě a hlavně celou dobu až do kempu nedaleko jezera Perros. Prostředí se najednou zcela mění. Step zmizela, kolem nás je nízký a bukový porost. Říčka je úzká, ale taky poměrně divoká a občas padá v menších vodopádech. Přibližně po 90 minutách chůze od jezera Dickson přecházíme most přes přítok – říčku Cabeza del Indio. Po dalších 90 minutách křížujeme most přes řeku Perros a zbývá pouze závěrečný výstup morénou, kterou zde zanechal ledovec Perros. Ta tvoří hráz stejnojmenného jezera. Meleme už skutečně z posledního, naštěstí do kempu zbývá jen kousek = 30 minut. Ale i tak nám na kontě přibylo dalších 9 km a 4 hodiny. Kemp Perros je schovaný proti větru v lese u řeky. Platíme opět 3500 Pesos/ osoba, vaření je ve společné kuchyni a jídelně, která je v podstatě ztlučená z klacků a potažená igelitem. Vařiče ji ale krásně vytopí a proti venkovnímu chladu znásobeném koupelí ve studeném potoce, je příjemnou oázou, ve které si všichni ochotně pomáhají a sdělují své dojmy i zkušenosti. Jsem si však jistý, že v plné sezóně, se přátelská atmosféra změní v boj o místo na „slunci“.

V noci „konečně“ prší, ale aspoň nefouká. Ráno se nám nikam moc nechce, protože máme v první fázi dne vystoupat 680 m do nejvyššího bodu treku v sedle John Garner. Přece jenom může být podstatně hůř, v půl 9 jsme tedy na cestě. Vidět není nic, lehce mrholí, cesta klouže a opravdu se musíme soustředit na každý krok. O vyhlídce na okolní věže si můžeme nechat jen zdát. Výstup do sedla nám zabral 2 hodiny. V horních partiích se i počasí začalo lepšit a tak jsme se z výšky 1241m mohli kochat jednak pohledem zpět na jezero Perros, ale hlavně pak na ohromující masu ledu v podobě nekonečného ledovce Grey na druhé straně sedla. Cesta v suti klesá prudce serpentunami, pak následuje stejně prudký sestup lesem mezi kořeny, což je s těžkými batohy opravdu zážitek. Místy dokonce slézáme po jednoduchých jistících lanech. Vyhlídky na ledovec teď už i prosvícený slunce jsou ale neopakovatelné. Často stojíme, fotíme a vychutnáváme si tu nádheru kolem. Míjíme kemp Paso, stále více se před námi otevírá i výhled na obrovské jezero Grey. Cíl dnešního dne máme o přibližně 900 m níž pod sedlem v kempu Guardas. Za 9 hodin s častými pauzami jsme ušli 16km. Kemp je opět v lese, tentokrát zdarma, ale bez jakéhokoliv pohodlnějšího zázemí. Jediný komfort představuje suchý záchod☺. Pro nás bylo však rozhodující, že kemp je přímo v místě, kde ledovec Grey přechází ve stejnojmenné jezero. Celý podvečer trávíme na vyhlídce vysoko nad ledovcem. Vyhříváme se na sluníčku na ledovcem vyhlazených skalách. Nefouká, tak můžeme zároveň v klidu vařit. Idylka....

A ráno je ještě líp. Do ledovce a na jezero pálí ranní sluníčko. Teplo na kráťasy! Cesta pokračuje podél jezera Grey. Během chvíle seskáčeme po cestě až k severnímu cípu jezera. Nedaleká zátoka plná obrovských ledových ker, které se stále odlupují z ledovce, je určitě důvodem k zastávce. Obrovské kry volně plavou i daleko po jezeře. Chatu Grey pouze v rychlosti míjíme. U této chaty je jeden z koncových bodů zkrácené trekové trasy NP nazvané podle svého tvaru „W“ a také přístaviště turistických lodí křížujících jezero. To se samozřejmě podepisuje i na počtu turistů, které cestou potkáváme. Snažíme se držet co nejdál od míst, kde se lidé kumulují. Odpočíváme na skalách, obědváme na louce stranou od

cesty a cpeme se zdejšími „brusinkami“, protože jídla už máme celkem pomálu. Podél jezera vede cesta ještě asi 2 hodiny. Stoupá křovinatým terénem o několik desítek metrů, křížuje horské potoky, míváme fascinující vodopád, máme úchvatný výhled na jezero a kromě toho jsou na dosah i věže Cerro Paine Grande. Jezero Grey postupně mizí z dohledu. Po levém břehu obcházíme malé jezero a za dalších 90 minut jsme u jezera Pehoé a chaty Pehoé. U chaty je také kemp. Krajina absolutně odkrytá, řídký a suchý travinatý porost. Pokud je větrné počasí, není radno pokračovat v další cestě. Pro nás je spásením hlavně malý krámeček, kde lze zakoupit základní potraviny. Přestože už jsme dnes urazili téměř 15 km a jsou 4 hodiny odpoledne, pokračujeme dál. Jednak je třeba využít hezkého počasí a jednak zítra chceme z hlavní trasy trochu odbočit do jednoho z údolí. Naším cílem je přes 2 hodiny vzdálený kemp Italiano. Cesta vede směrem k jezeru Skottsberg a pak pokračuje po jeho levém západním břehu dále. Stoupáme a jak se vzdalujeme od jezera noří se cesta do stále hustějšího nízkého bukového lesa. Před námi se objevují věže Cuernos del Paine, naopak Cerro Paine Grande jsme již obešli až na východní stranu. Po pravé ruce necháváme ještě jedno malé jezírko a přicházíme k ledovcové řece Francés. Chvilku proti proudu, přes most na pravý břeh a vítá nás kemp Italiano. Je také ukrytý v lese a také zdarma. K denní porci jsme přidali dalších 8 km. Proti kempu na levém břehu řeky je nádherný ledovec Francés, který končí téměř v řece, do které se před spaním jdeme umýt. Jiná možnost ale není 😊 a navíc studená voda perfektně vyháňá únavu ze svalů.

Ráno prší. Škoda! Moc jsme se těšili na vyhlídku nad kempem Británico, odkud „prý“ bývá krásný rozhled na celý masiv Cerro Paine Grande, který jsme včera vlastně z poloviny obešli. Když se kolem poledního vylepšilo počasí bez váhání a také bez batohů stoupáme vzhůru údolím Francés. 520 m převýšení na 6 km tam a totéž zpět. Ledovec Francés je téměř celý v mracích, ale jezera Pehoé i Nordenskjold jsou stále překrásně modrá. I přes špatné počasí máme na co koukat. Nebýt mraků, tak je vlastně hezky. Nefouká, ani zima není. Do kempu Británico jsme šlapali 90 minut. Kemp má úplně jinou atmosféru, než všechny ostatní. Aby neměl, když je plný horolezců. Turisté a trekaři sem pouze dojdou jako my, ale na noc se vrací dolů. Z kempu pak lze ještě za 15 minut vyběhnout na vyhlídku. Pokud by člověk nespěchal dolů, lze odsud pokračovat ještě hlouběji do údolí. Noc trávíme opět v kempu Italiano.

Úkol pro předposlední den našeho pobytu v NP Torres del Paine zněl přiblížit se co nejvíc přímo k Torres del Paine. Ráno nejdřív sestupujeme k jezeru Nordenskjold. Připadáme si jako někde na pobřeží Středozemního moře. Teplo, oblázková pláž, blankytně modrá voda, na dohled ostrovy... Počasí zase přeje. Není sice 100%, ale na Patagonii skvělé. Za 90 minut jsme ušli 5 km k chatě a kempu Los Cuernos. Ani na tomhle běžně velmi větrném místě nás vítr netrápí. Hned za chatou po můstku přecházíme potok a pak se postupně vzdalujeme od jezera. Vlastně celou cestu od chaty jdeme travnatou patagonskou stepí, na které je hodně znát předchozí devastace ovce. Lehce stoupáme, ale to už nikoho po tolika dnech s batohem na zádech nepřekvapí. Přibližně po 40 minutách opouštíme kompaktní sráz, procházíme průrvou a dále pokračujeme severovýchodně. Přicházíme k širokému potoku, který je v hluboké rokli. Následuje krkolomný sestup, opatrný přechod potoka po kamenech a výstup na druhou stranu rokle. Docházíme na křižovatku, která není v průvodci pořádně popsána, ale v mapičce je zakreslená a směrovky jsou také výmluvné. Po chvíli váhání se rozhodujeme odbočit z hlavní cesty do Hosterie Las Torres vzhůru vlevo směrem do údolí řeky Ascensio. Tohle údolí následně vede do kempů pod Torres del Paine. Máme čas, kondičně jsme na tom dobře a také nám stále přeje počasí, proto dáváme přednost noclehu v kempu Torres, odkud je to ráno už jen hodinka až hodinka a půl na vyhlídku na Torres dle

Paine. Zatímco z Hosterie Las Torres je to i s návratem výlet na celý den. K denní porci si tak přidáváme přibližně dalších minimálně 6 km. Teprve teď se cesta opravdu zvedá. Necelou hodinu se drápeme po louce do kopce, pak už pod sebou vidíme řeku Ascensio a pro změnu k ní rychle klesáme. Klesání končí u chaty Alberque El Chileno a pak už jen kopírujeme břeh řeky. Kemp Torres je v lese přímo u ní. Moc hezké místo. Přímo z kempu vede pěšina na vyhlídku Torres del Paine a také dál údolím do horolezeckého tzv. Japonského kempu. Ne, že bychom toho neměli po celodenním pochodu a přibližně 22 km plné zuby, jenže díky počasí jsme jak na trní. Dělalí se mraky, ale občas se protrhnou to dává šanci vidět z vyhlídky celé věže Torres del Paine. Než jsme postavili stany rozhodli jsme se k podvečernímu výstupu na vyhlídku. Něco málo do žaludku a vyrážíme. Cesta vede celou dobu sutí poměrně prudce vzhůru. Na vyhlídce trávíme skoro hodinu. Věže skutečně na dosah ruky. Neuvěřitelná podívaná, ale ty mraky. Přestože chvíli klesají i pak zase stoupají, celé věže nevidíme. Ale chybělo opravdu málo a asi bychom urazili patagonského boha, kdybychom si stěžovali. V NP Torres del Paine jsme do teď měli počasí nad očekávání dobré.

Ráno vlastně nemáme úplně kam spěchat. Víme, že autobus od vstupu do NP u jezera Amarga jede ve 14 hodin, před námi je nějakých 15 km jednoduchým terénem. A taky máme v nejhorším v rezervě ještě jeden den. Prostě jsme byli proti všem doporučením rychlejší a asi by se dal ušetřit ještě další den, kdyby bylo třeba. Nepopíráme, že nám počasí opravdu přálo a mohli jsme každý den směle šlapat. Každopádně dnes prší a to od rána skoro do oběda. Osycháme až cestou z Hosterie Las Torres k jezeru Amarga. Cesta je značená, nejdříve se vracíme údolím řeky Ascensio, dále vlevo k Hosterii Las Torres a na závěrečnou část se napojujeme na štěrkovou silnici. Ta nás dovede až k jezeru Amarga. A to už je opravdu nuda po tom všem, co jsme dosud v Patagonii viděli.

Večer a pak více méně celý další den využíváme k odpočinku. Vypadá to, že po 7 dnech řízeného hladovění, teď sníme celé Puerto Natales☺. Ani nevíme, kdy jsme naposledy takhle „proflákali“ den. Každopádně se i podobný den do nabitého programu hodí.

Autobus do Punta Arenas (4000 Pesos/ osoba) nám odjíždí až v 17 hodin. 3 hodinová cesta po velmi slušné silnici nás nemůže rozhodit, navíc autobusák ochotně zastavuje v Punta Arenas u letiště. Pepa s Kájou pokračují dál do města vyzvednout depozit, který jsme na začátku našeho putování jihem Patagonie nechali v hostelu. Já s Evčou a Markétou jdeme na letiště a v liduprázdné letištní hale zabíráme místa, na kterých jsme před pár týdny dospávali po přiletu. Teď se chystáme prospat noc před odletem. Letadlo do Puerto Montt odlétá až v 6 hodin ráno. Kluci se vrací poměrně brzo taxíkem, spát se skoro nedá, celou noc je světlo. Končí první část našeho výletu. Čeká nás letecký přesun daleko na sever, vlastně na půl cesty do Santiaga, do tzv. Jezerní oblasti. Už do tepla a letního počasí.....

Jezerní oblast - Chile/Argentina, Puerto Montt – Bariloche

Přístavní město Puerto Montt nás ničím nenadchlo. Ale je pravda, že jsme pouze z letiště autobusem (1400 Pesos/ osoba) dojeli do centra k autobusovému nádraží, tam jsme si v úschovně za 2000 Pesos/ velký batoh nechali zavazadla a ověřili odjezd autobusu do argentinského San Carlos de Bariloche (75 ARS/ osoba), který jsme kupovali už v Uschuai. Platí odjezd v 15 hodin, vyrážíme tedy směle nakoupit zásoby na další putování. Táhlo nás to dál do hor a tak vypouštíme třeba návštěvu ostrova Chiloé a další atraktivní místa v okolí.

Cesta autobusem se protahuje na 8 hodin. Musíme nejdříve do Osorna po Panamericaně, která protíná celou jižní Ameriku od jihu k severu a pak teprve odbočujeme k hranicím Argentiny. Většinu cesty standardně prospíme. Odbavení na hranicích klasicky dlouhé a plné papírování. V Bariloche nás vítá nezvykle teplý letní večer. Ve 22 hodin je už

skoro tma. Z autobusového terminálu jedeme do centra za 1,5 ARS/ osoba autobusem MHD. Jsme zpět v civilizaci se vším všudy. Hostel máme zajištěný už z domova přes internet za 45 ARS/ osoba (Marcopoloinn Hostel). Poprvé je opravdu plno, tady je už sezóna v plném proudu, navíc je těsně před Vánocemi. Bariloche je největší město na argentinské straně patagonských And a turistické centrum na břehu velkého ledovcového jezera Nahuel Huapi. Pro nás však představuje hlavně vstupní bránu do podle všeho nejkrásnějšího argentinského NP - NP Nahuel Huapi.

Ráno je třeba nejdříve zkusit koupit jízdenky na autobus do našeho dalšího cíle - relativně nedalekého městečka Junin de los Andes. Na poprvé se to nepovedlo, protože bez pasů jízdenky odmítli prodat. Pro nás bylo hlavně důležité, že spoje jezdí. Autobus do Junínu jsme totiž na internetu nikde nenašli. Dalším důležitým úkolem, bylo vypátrat, jestli a odkud jezdí autobus MHD do výchozího místa našeho nejbližšího treku. V průvodci se o autobusu píše. No a protože jsme v civilizaci, tak jsme chtěli zjistit i předpověď počasí a nějaké aktuální informace o místech, kam se chystáme a taky nakoupit pečivo. Vše v pohodě klaplo, jen v informacích nás straší, že hřebenové partie NP Nahuel Huapi jsou ještě pod sněhem a bez zimní výbavy neprůchodné. Docela váháme, jestli mačky a cepín vzít s sebou, ale nakonec je nebereme. První den máme naplánovaný jen „krátký“ nástup na trek, tak jedeme autobusem až ve 14 hodin.

Jezerní oblast - Argentina, Bariloche, NP Nahuel Huapi, přechod pohoří Nahuel Huapi

NP Nahuel Huapi je nejstarším NP v Argentině. Byl založený už v roce 1922. Rozloha parku je 7580 km², přičemž 557 km² zabírá až 454 m hluboké ledovcové jezero Nahuel Huapi. To leží v nadmořské výšce 765 m nad mořem. Kromě něho je v parku řada menších jezer, hluboké lesy a krásné hory. Nejvyšším vrcholem je ledem pokrytá 3554 m vysoká vyhaslá sopka Monte Tronador. Nejvyšší nesopečný vrchol je tvarem velmi nezvyklý Cerro Catedral 2405 m. Trek zvaný „Nahuel Huapi Traverse“ je pětidenní obvykle středně obtížnou zábavou. Délka treku je 37 km. Pohoří Nahuel Huapi by se dalo poměrně dobře přirovnat třeba k Vysokým Tatrám. Skalnaté vrcholy střídají vysokohorské doliny s krásnými loukami, nádhernými ledovcovými jezery i divokými horskými potoky. Ve vrcholových partiích leží sních naopak v údolích pálí slunce. Na klíčových místech jsou horské chaty s přiměřeným komfortem a u nich kempy. My jsme si stany pro jistotu brali, kdybychom se dostali do problémů na avizovaných zasněžených hřebenech, byť je stanování mimo kempy přísně zakázané a taky počítáme, že nebudeme spát na chatách, protože kempy jsou zdarma. Značení cest proti našim končinám lehce pokulhává. Ale s kvalitním podrobným průvodcem jsme vše bez bloudění v pohodě zvládli včetně nutných improvizací. Mapu jsme bohužel nesehnali ani přímo v Bariloche. Na hřeben lze nastoupit z různých míst a zrovna tak zněj lze v různých místech sejít a trek zkrátit dle potřeby či fyzického stavu.

My jsme počítali z absolvováním nejdelší možné varianty a jako výchozí bod proto volíme jižní cíp parkoviště lyžařského střediska Villa Catedral. Za malý autobus MHD jsme zaplatili 2,5 ARS/ osoba. Z parkoviště, kam vede vysokohorská silnička, nás jasně navádí směrovka na chatu Frey. Musíme jít směrem do údolí potoka Van Titter. Ani s batohy zabalenými na 5 dní by cesta neměla být problémem. Na chatu to je 12 km a podle průvodce maximálně 4,5 hodiny. My však šli jen 3. Od začátku mírně stoupáme bezlesým terénem, za to schovaní v jakési vysoké trávě nebo spíš „kopřivách“ které nepálí. Je to bohužel tím, že les shořel. Jedinou relativní výhodou je výhled na jezero Gutiérrez. Jinak je hrozný vedro, slunce nás doslova spaluje a navíc se na nás začínají slétat nějakí obrovští ovádi. Přibližně po hodině

se cesta stáčí vpravo a začíná nabírat výšku daleko razantněji, naštěstí už lesem. To jsme již v údolí potoka Van Titter, který přecházíme po mostě. Dalším záchytným bodem je první oficiální malý kemp a po hodině stojíme před chatou Piedritas, která patří místnímu lezeckému klubu. I zde jsou místa pro stany. Nad chatou už les řídne a postupně se otevírá výhled na vrchol Cordón Catedral. Dál je cesta čím dál kamenitější, každou chvíli přeskakujeme menší potůčky. Je znát, že nahoře taje sníh. U chaty Frey jsme za další hodinu. I v 6 odpoledne se teplota stále drží na 27 stupních. Docela šok pro naše jižní Patagonii zocelená těla. Rychle stavíme stany a dopřáváme si koupel v jezeře Tonchet, které je sice pořádně studené, ale v tom vedru osvěžující. Lehkou nervozitu nám dodává jen pohled na další cestu vzhůru, která je pod sněhem. Ale jinak nádhera a opravdu neopakovatelné prostředí. Tady nám to díky spoustě zvětralých skal a suti trochu připomíná spíš Dolomiti.

Ráno se probouzíme do Štědrého dne. Docela nezvyk. Jsme v horách, nikde žádný shon a blázinec. Ale taky zvláštní pocit, při vzpomínkách na blízké doma. Slunce praží, je vedro. Cesta vede chvíli podél severozápadního břehu jezera a na jeho konci začínáme prudce stoupat do severozápadního svahu. Samozřejmě, že už v mokré sněhové kaši. První plošinu vyplňuje rozmrzající jezírko Schmoll. Stále stoupáme až do sedla Cancha de Fútbol a postupně se otevírá výhled na Cerro Catedral. Jsme zhruba ve 2000 m. Celý výstup nám zabral něco přes hodinu. Poprvé jsme vystoupali na hřeben a to co vidíme kolem sebe je nepopsatelné. Na severu obrovské jezero Nahuel Huapi u Bariloche, na severozápad celý hřeben Nahuel Huapi a tedy naše další cesta (sněhu je opravdu hodně), na jihovýchodě Cerro Catedral a pod námi fantastické široké údolí, do kterého sklouzáváme po suti. Dole je další malý kempík ukrytý u potoka v lese při jižní straně údolí. Jinak je údolí vesměs travnaté. Jsme opravdu naprosto nadšení. Úplně sami a v takové nádheře! Cesta vede napříč údolím a na jeho konci opět stoupá do dalšího opět zhruba 2000 sedla – Brecha Negra. Zabloudit snad nemůže ani absolutně nepozorný návštěvník. Zprava padá z výšky Cerro Tres Reyes vodopád Rucaco. Ze sedla Cancha de Fútbol do sedla Brecha Negra jsem se přehoupl za 2 hodiny a vůbec se nám nechce pryč. Výhled je ještě úchvatnější, než z předchozího. Do cíle dnešní 9 km etapy nám zbývá už jen suti „seběhnout“ dolů k jezeru Jakob (San Martín) a stejnojmenné chatě i kempu. Odhadem tak na 40 minut. Dlouze studujeme protější hřeben. Tušíme, že to bude rozhodující úsek celého přechodu. Dalekohled nemáme, snažíme se přitáhnout si obzor teleobjektivem fotoaparátu, ale při vši snaze nevidíme sebemenší náznak cesty. Byť podle popisu zhruba tušíme, kudy by měla vést. Dole dáváme ve výšce přibližně 1600 m vánoční koupel v jezeře a užíváme si relax na rozehřátých kamenech. Na večer v kempu lehce zdobíme bukovou kleč u našich stanů a každý vytahuje nějakou tu trošku dosud pečlivě strážného vánočního cukroví z domova. Skromný, ale moc příjemný Štědrý večer. Na chatě nám ale správcová nedává úplně nejlepší dárek. Varuje nás před dalším postupem, cesta je prý ještě stále kvůli sněhu uzavřená a nikdo jí zatím neprošel....

My jsme ale v takovém rozpoložení, že si říkáme, že když bude nejhůř, můžeme na hřebeni zabívat a v nejhorším se další den vrátíme. S touto větou předáváme chatařce čísla našich pasů a jména. Ráno směle vyrážíme. Cesta je zpočátku jasná. Na kamenech jsou značky, kopíruje pravý břeh jezera Jakob a směřuje k jezeru Témpanos. To je ještě téměř celé zamrzlé, což vidíme až ze shora z hřebene. Obchází skalní výběžek po pravé ruce. Na jeho konci se prudce stáčí vpravo. Dostáváme se na skalnaté plotny a zdá se nám, že nahoře ve sněhu vidíme neznatelnou cestu, která směřuje ke krajní pravé věži hřebene. Přibližně po 30 minutách od startu stojíme pod skalní stěnkou, která představuje několik délek přibližně dvojkového až trojkového lezení. Možná, že skutečná cesta vede trochu jinudy, ale je skrytá pod sněhem. Nemáme šanci ji nalézt. I s těžkými batohy se při troše opatrnosti dá tento úsek

bez problému přelézt. Konečná fáze výstupu na hřeben vede po relativně prudkém a ráno ještě přimrzlém firnovém svahu. Tady by se mačky určitě hodily. Ještě, že máme alespoň hůlky. I tak kopy stupy docela usilovně. Nahoře nás z bezprostřední blízkosti vítají kondoři. Jsou monumentální! Plachtí nám těsně nad hlavami, které si my můžeme ukrotit, abychom je neztratili z očí. Jsou nepředstavitelně mohutní a jde z nich strach. Nabažit se nemůžeme ani okolních panoramat. Počasí máme opět parádní. Jestli je někde ráj, tak tady!!! Dál jdeme podle popisu v průvodci. Jsme na hřebeni, není se kam ztratit. Jen musíme být opatrní, abychom nesklouzli. Na začátku se držíme po levé straně hřebene, pak podcházíme věž a pokračujeme vpravo. Směřujeme ke zřetelné věži Pico Refugio 2050 m. Tady už se jde dobře. Sníh povolil sluncem. Máme však jiný problém – nedostatek vody. Na cestě jsme 3 hodiny a slunce nás doslova spaluje. Do lahví tedy cpeme sníh a vodu děláme z něj. Od Pico Refugio již jednoznačně identifikujeme plochý a nekonečný vrchol Cerro Navidad 2060 m. Bohužel musíme nejdřív opět dolů k zamrzlému jezírku Navidad, které má nadmořskou výšku asi 1700 m. Sestup je nepříjemný. Cesta žádná a bohužel nejdeme sutí, ale klopýtáme mezi velkými kameny. Od jezírka pro změnu zase nabíráme výšku až na vrchol Cerro Navidad. Stojíme na nejvyšším bodě celého hřebene. Jako na dlani před námi Monte Trobador 3554m. Jsme přesvědčeni, že nejhorší už máme za sebou. Sněhu je sice dost, ale tady je hřeben široký. Přibližně 400 m se ještě cesta drží vrcholového plata severním směrem. Na jeho konci stojíme před poměrně prudkým žlebem, který je kompletně, kam až je dolů vidět vysněžený. Severozápadním směrem v dáli vidíme náš cíl v podobě jezera Negra s chaty Italia (Serge). V momentě, kdy se vzájemně ujistíme, že skutečně cesta vede tímto žlebem, naskakujeme do sněhu, který je naštěstí natolik pevný, že se neboří a na botách sjíždíme dolů. Sníh nám sestup hodně usnadňuje a urychluje. Žleb se postupně zužuje. Dole je sněhu díky napadaným lavinám výrazně víc než nahoře. S končícím sněhem však přichází pro nás neřešitelný problém. Potok Navidad, který ze sněhového pole vytéká a podél kterého bychom měli pokračovat dál údolím, je rozvodněný a cesta buď pod vodou a nebo ukrytá kdesi pod lavinami zdecimovaným porostem bukové kleče. Docela fatální situace. Snažíme se jít kus potokem, ale během pár vteřin máme ve studené vodě nohy na kost a bolest nelze vydržet. Navíc cestu nenalzáme. Se stejným utrpením se po chvíli masírování nohou na břehu vracíme. Zoufalosti ale nepodléháme. Zatím jsme se v Nahuel Huapi nesetkali s neschůdným terénem, času máme dost a počasí stabilně pěkné. Rozhodujeme se pro pokus obejít Cerro Negro 2001 m zleva. Návrat si nepřipouštíme. Věříme, že se přes sedlo dostaneme k jezeru Negra a předpokládáme, že bychom se měli napojit na cestu, kterou přechod Nahuel Huapi pokračuje do závěrečné části. Stoupáme sněhovými poli, opět kopeme stupy, místy se hrabeme sutí. Cesta neexistuje, jdeme tak nějak podle citu a snažíme se držet spíš vpravo, kde se nám zdá terén schůdnější. V sedle jsme za hodinu a máme vyhráno, další postup je bezproblémový a navíc s odměnou krásných výhledů. Jako na dlani máme i zítřejší poslední etapu celého přechodu, která od jezera Negra vede přes vrchol Cerro Bailey Willis 1850 m vysoko nad hladinou obrovských jezer Tristeza a Perito Moreno. My bohužel musíme nabrat směr Bariloche, protože máme už na zítra koupené jízdenky na autobus do Junínu. Do kempu Italia musíme obejít celé ještě krami pokryté jezero Negra. I tady ještě leží sníh, proto je nezbytná velká opatrnost, abychom se nevykoukali dřív, než budeme v táboře. Musíme přiznat, že toho máme opravdu plné zuby. Den byl hodně dlouhý, byť jsme ušli maximálně 10km. Pomalu se stmívá, nesmíme ale zapomenout nahlásit chatařovi, že jsme ve zdraví jako první sezóně přešli tento úsek hřebene!

Vstáváme v 6:45, abychom bez velkého spěchu začali v serpentínách prudce sestupovat do údolí potoka Goye. Teď jdeme vlastně cestou, kterou jsme původně měli na

chatu Italia včera přijít. Voda z jezera padá dolů možná 200 metrů dlouhým vodopádem. Nádhera! Nad námi se tyčí Cerro Negra a můžeme si taky detailně prostudovat včerejší „sjezd“ žlebem. Kolik to bylo metrů? Odhadujeme, že určitě přes kilometr. V místě, kde se potok Navidad vlévá do potoka Goye přecházíme lávku a dál už vede pohodlný chodník krásným lesem podél potoka Goya. Autobus MHD do Bariloche nám jede už v 11 hodin (2,5 ARS/ osoba), tak se nemůžeme moc zdržovat. Do vesničky Colonia Suzia totiž musíme ujít 12 km. Závěrečné kilometry jsou úmorné. Jednak je vedro a jednak jdeme po široké lesní cestě. Jsme moc rádi, že to máme za sebou. Nejhorší nakonec je, že autobus jede celou cestu nejdřív podél jezera Perito Moreno a pak Nahuel Huapi a my se nemůžeme vykoupat.

Proč? Protože už ve 14:30 odjíždíme z Bariloche zase o kus na sever do městečka Junin de los Andes (30 ARS/ osoba), které leží v severní části Jezerní oblasti. Musíme v rychlosti na hostelu přebalit depozit a pak už hurá na autobusový terminál.

Jezerní oblast - Argentina, Junín de los Andes, NP Lanín, výstup na sopku Lanín 3776 m

3,5 hodinová cesta nevětraným autobusem staršího data výroby nebyla z těch, na které se vzpomíná, ale hlavně že jsme v Junínu. Z těchto více méně místních přesunů jsme měli opravdu strach, protože se z domova nedalo zjistit absolutně nic. Ani to, jestli vůbec něco jezdí. Nakonec jsme nikde neměli sebemenší problém. V Junínu, který mimochodem není ničím zajímavý, se ubytováváme v kempu. Za 12 ARS/ osoba se nám zdá poněkud předražený. Těžkou hlavu máme i z informace, že pro výstup na sopku Lanín nestačí malé kapesní vysílačky, ale požadují velké. Alespoň, že stíháme nakoupit jídlo a náladu nám spravuje třeba výborná zmrzlina (9 ARS) a skvělá večeře (15 ARS). Ráno v 8 hodin už stepujeme před informační kanceláří. Předpověď počasí vypadá dobře! Rychlý přesun na autobusový terminál a pokus o nákup jízenek. Potřebujeme nejlépe ještě dnes odjet ke stanici rangerů v místě zvaném Tromen, který leží téměř ve výšce 1100 m před sedlem Mamuil Malal, nedaleko chilské hranice. Jízdenka stojí 16 ARS/ osoba. Zároveň se nám daří koupit i lístky na autobus do Temuca (55 ARS/ osoba), odkud nám za 6 dní letí letadlo do Santiaga. Prostě bomba! Tohle byla poslední tajenka! V 9 hodin už jedeme mikrobusem do Tromenu. Paráda! Všechno běží jako po másle!

NP Lanín má rozlohu 3790 m². Pojmenovaný je podle nejvyššího vrcholu vyhaslé sopky Lanín 3776 m, což v jazyce Mapuchů znamená Mrtvá skála. Park má 2 krajinářsky odlišné části. Severní lesnatá oblast Araucania a jižní část s ledovcovými jezery. Výstup na sopku Lanín je zdarma a představuje náročnou 3 denní vysokohorskou akci dlouhou 25 km s převýšením více než 2200m. Vrcholové zaledněné partie jsou plné zrádných trhlin a díky nim je výstup na vrchol často nemožný. Na druhu stranu se jedná o zřejmě nejvyšší patagonský vrchol bezpečně dosažitelný bez horolezeckého lana. Tolik průvodce. A teď skutečnost...

Nechci nijak zlehčovat náročnost výstupu a svádět k podceňování, měli jsme štěstí na počasí a taky myslím, že jsme poměrně zkušené horalové, ale přesto bez nadsázky asi největším problémem pro nás bylo vůbec získat svolení k výstupu. Strážci parku neuměli anglicky ani koukat! Každý z pokusitelů vrcholu musí prokázat své zkušenosti tím, že vypíše do formuláře, co již kde vylezl. Přísnou kontrolou projde kompletnost veškerého povinného vybavení – mačky, cepín, čelovka, patřičné oblečení, vaříč, lékárna atd. a hlavní starost byla o vysílačky. Bez nich nikoho nepustí ani o krok dál. S tím jsem se nikde nesetkal! Vysílačky řešíme lišácky napojením na dvojici lezců, která se k výstupu také chytá. Vrcholem všeho je, že nás bez milosti vracejí zpět do kempu, protože prý je pro následující dny vyčerpaná kvóta horolezců. Nahoře se prý nesmí spát ve stanech a ve 3 plechových boudách ve výškovém

táboře je samozřejmě omezený počet míst. Kemp v „základním táboře“ u silnice (1142m n. mořem) je sice zdarma, ale hnus. Opravdu je třeba dávat pozor, kde člověk staví stan a kam šlape, aby „něco“ nevyšlápl. Vše se v dobré obrací, když po obědě přicházejí strážci s tím, že se ze shora vrátila skupina a můžeme vyrazit. Rychle balíme, protože cesta do výškového tábora, který nám strážci určili, je na prý na 5 hodin (7 km s převýšením 1518m). Balíme tak rychle, že jsem nahoře zjistil, že jsem zapomněl převlekové kalhoty a fleesku na křoví u stanu. Ještě, že mi dopoledne všechno vybavení zkontrolovali☺

Výstup začíná zpevněnou rovinatou cestou. Po 30 minutách překračujeme potok Turbio a pokračujeme pěšinou vyšlapanou v sopečném popelu. Stoupání začíná až boční morénou bývalého ledovce. Ten je dnes už podstatně výš a teď dole teče jen malý kalný potok. Až teprve s nástupem do vlastního svahu Lanínu začínají serpentiny. Cesta je dobře ušlapaná, takže i lávová suť a popel celkem drží. Vzhledem k tomu, že máme místa v chatě CAJA, nejdeme hlavní trasou ale lehce vpravo. Po 2 a půl hodinách míváme první chatu (BIM-6) ve výšce 2450 m. Za dalších 30 minut jsme u naší chaty (2660 m). Takže suma sumárum 3 hodiny místo 5..... Chata je zdarma. První pohled dovnitř plechového příbytku nás ujišťuje, že noc bude bezesná.... Je to děs a hlavně naprosto plno. K tomu koukáme, že vedle stojí stany. K čemu jsou ty obstrukce dole v Tromenu, nechápeme. Problémy s vodou jsme na sopce tak trochu očekávali. Něco jsme si přinesli zespoda a pro další se sápeme 20 minut vzhůru lávou a popelem. Docela se vyplatí být co nejdéle venku. Je teplo a útroby chaty opravdu nelákají. Je v ní složených víc než 20 lidí. Vzduch hrozný a ty zvuky.... První šílenci vyrážejí o půlnoci. My ve 4 hodiny ještě za tmy. Cesta je jasná, začátek jsme si prošli včera cestou pro vodu, navíc vidíme světla čelovek před námi. Stoupání je poměrně mírné. Postupně se již za světla dostáváme k rozpadlým skalním místům, kde skupiny vyložených nehoralů, které vzhůru doprovázejí průvodci, uvolňují kámen za kamenem. Více méně jde permanentně o život. Nestačíme uhýbat. Zvláštní, že přilba na listině povinného vybavení není. Pod vrcholem je pár serpentín a kousek ledovce, který je silně poznamenaný sluncem. Mačky jsme vůbec nepoužili. Na vrcholu jsme mezi prvním po 4 hodinách. Těsně pod vrcholem překračujeme trhlinu o šířce 2 stop, před níž nás dole několikrát varovali strážci parku. Už cestou nahoru jsme mohli oči nechat na z mraků vykukující kouřící kužel nedaleké sopky Villarrika, Llaima nebo Tronador a jezero Tromen. Z vrcholu se navíc přidává rozhled na jižní jezero Hauchulafquén. Za jasného počasí by dokonce mělo být vidět chilské pobřeží Pacifiku. My ale máme na obzoru opar. Dolů skoro běžíme. Sestup je stejnou cestou, snažíme se využívat skluzu ať už po kamenech nebo po sněhu. V 10 hodin stojíme zpět u chaty. Další noc tady je pro nás nepředstavitelná, tak balíme a rovnou sestupujeme do Tromenu. Když odcházíme, ostatní na nás koukají jak na Marťany. Většina se jich totiž ukládá ke spánku. Místo serpentín po cestě opět volíme skluz sněhovým polem na prudkém svahu a pak níže sutí. Strážci parku také nevěří vlastním očím, když nás dole vidí. Výstup jsme i s návratem zvládli za 23 hodin. Každopádně si plně uvědomuje, že jsem měli naprosto ideální počasí. Za špatné viditelnosti a větru by se výstup mohl snadno změnit ve velmi komplikovaný a nebezpečný. Počasí se druhý den začalo zřetelně kazit. Až dodatečně se dozvídáme, že na Lanin se v dalších dnech nikdo nedostal.

Jezerní oblast - Chile, Pucón, NP Huerquehue, trek Los Lagos

Paradoxně nám naše rychlost způsobila i problémy. Co teď, když jízdenky máme na autobus až za 3 dny. Spoje do chilského Pucónu a Temuca jezdí právě tudy po silnici Ruta Provincial 60 přes sedlo Mamuil Malal. Dokonce nám při zakoupení jízdenek slíbili, že když budeme čekat u silnice, naberou nás až tady Tromenu, ale čas prý nelze odhadnout....

Nedovedeme si ale představit, že bychom tady trávili další 3 dny. Nabízí se jednodenní výlet k nedalekému jezeru Tromen, nebo návrat do Junínu a odtamtud podniknout nějaké jednodenní výlety třeba do termálů Lahuen Co to La Union a nebo se vypravit do Chile rovnou. I tam je řada možností, jak příjemně strávit pár dní. Čekání na autobus je marné, proto se rozdělujeme a zkusíme autostop. Sraz je večer v Pucónu. Stop funguje, jen máme strach, abychom neměli problémy na hranicích. Z potencionálního problému je nakonec velká výhoda, protože odbavení osobního auta včetně klasické důkladné potravinové kontroly trvalo pár minut. Autobus by tady určitě zase trávil nekonečné hodiny. Odpoledne jsme ve městě s 21 tis. obyvateli na úpatí sopky Villarrica - Pucónu. Je to turistické centrum se vším všudy. Restaurace, obchody, spousta turistických kanceláří, pláže na břehu jezera Villarrica a bohatá nabídka čehokoliv. Ubytování nacházíme snadno za 5000 Pesos ARS/ osoba), přestože je těsně před Silvestrem. Volný čas zaplňujeme také bez problémů. Potřebujeme sehnat jízdenky na autobus do Temuca, protože jsme se rozhodli v Pucónu strávit Silvestrovský večer a na letadlo jet až ráno před odletem. Ty naše koupené v Junínu definitivně pouštíme. Spoje jezdí i 1. ledna každou hodinu. Kupujeme hned první ranní. Cena 4000 Pesos/ osoba. Na večer si v jedné z agentur domlouváme regenerační výlet do termálních lázní Los Pozones. Ty jsou 36 km od města a nabízejí 6 udržovaných kamenných bazénů s různě teplou vodou. Co víc si přát na odpočinek. Romantický večer při svíčkách....Jediné, co nám chybělo, byla lahvinka vína, kterou s sebou zkušenější měli.

Na Silvestra jsme naplánovali jednodenní výlet do NP Huerquehue. Ten je perlou celé Jezerní oblasti na území Chile. Na 12 500 hektarech jsou nádherná jezera, řeky, vodopády a hlavně nekonečné a hluboké lesy aurakárií. Ve východním cípu parku jsou pak i termální prameny. Od Pucónu je vzdálen 35 km. I proto není absolutně žádný problém s dopravou. Nabízí se jednak dražší taxi, mikrobusey místních agentur a nebo pravidelně jezdící autobusy za 1500 Pesos / osoba/ jedna cesta. V parku je celá řada turistických tras. Všechny začínají ve výšce 700 m nad mořem, kde je konečná autobusu a také pokladna. Tam se uhradí vstupní poplatek. První část základní jednodenní trasy zvané Los Lagos (dle průvodce 3-4 hodiny výstup k jezerům a pak cca 2-3 hodiny sestup zpět) vede po rovině pravého břehu jezera Tinquilko. Cesty jsou udržované a značené. Rozhodně se vyplatí jet z Pucónu hned prvním ranním autobusem, jako jsme to udělali my. Brány parku se otevírají v 8 hodin a lze tam koupit i slušné mapy. Odměnou za časné vstávání jsou prázdné cesty i úžasný klid všude kolem. Na severním konci jezera začíná pěšina poměrně prudce stoupat bukovým lesem. Nenecháme si ujít snad jedinou vyhlídku. Kouřící sopka Villarrica 2847m je neskutečně magická a vzdalující se jezero Tinquilko má také své kouzlo. Další úžasnou zastávkou jsou kaskády vodopádů, ke kterým je třeba krátce odbočit z hlavní cesty. Prudké stoupání končí po necelé hodině u průzračného jezera Torro. Odsud většina turistů pokračuje k největšímu zdejšímu jezeru – Verde. My však i přes časovou tíseň míříme dál na tzv. severní okruh tohoto treku. Tady jsme už opravdu úplně sami a v aurakáriových lesích si připadáme jak někde při „Cestě do pravěku“. Jezera jsou průzračná, u břehu mělká a leží v nich popadané stromy. Slunce barví hlubokou vodu do modra. Od jezera Patos opět stoupáme. Dostáváme se až do 1300m nad mořem k jezeru Huerquenes. Je poledne. To místo se nám asi navždy vrývá do paměti. Nádherné relativně malé jezero uzavřené ze 3 stran stráněmi, které jsou porostlé obrovskými aurakáriemi. Odsud lze pokračovat dál trasou Los Huerquenes do odlehlých částí parku na sever a pak na východ s přenocováním termálů San Sebastian na řece Blanco. Na to však nemáme čas a nezbývá nám, než se vydat na zpáteční cestu. Značený okruh pokračuje mírným sestupem k jezeru Verde. Jsou 2 hodiny odpoledne a břehy plné turistů. Přesto nacházíme klidné zákoutí a protože je „typické“ Silvestrovské vedro, bez

váhání se vrháme do příjemně osvěžující vody horského ledovcového jezera. Trochu jsme přestali vnímat čas, takže cestu zpět, která je již identická s ranním výstupem více méně celou běžíme, abychom stihli poslední autobus do Pucónu.

Silvestrovský večer trávíme částečně balením, ale čas je i na slavnostnější večeři a hlavně po 5 týdnech klidnější posezení. Ráno v 7:30 už sedíme v autobuse a ukrajujeme poslední kilometry z těch několika tisíc, které jsme po Patagonii najezdili. Vše uzavírá letecký přesun z Temuca do Santiaga a pak už jen a pouze směr Evropa a domů....

Závěr

Asi by se slušel nějaký patřičně motivační závěr, pro všechny, které předchozí řádky přinutili přemýšlet o tomto pro nás tak vzdáleném koutě světa. V Patagonii jsme prožili 5 úžasných týdnů. Ani náhodou jsme neviděli vše, co Patagonie ať už na chilské nebo argentinské straně hranice nabízí. Ale to ani nebylo naším záměrem. Vybírali jsme z nepřeberné škály možností místa, která nás zaujala nebo nám byla doporučena. Mnohá další neméně atraktivní nám zůstala utajena. Pokud bychom někdy vyrazili znovu, jednoznačně v „našem“ prosincovém termínu, kdy ještě není plná sezóna a i ta nejzprofanovanější místa byla téměř liduprázdná. Pozitivní pro nezávislé cestovatele určitě je dostupnost a spolehlivost služeb, které ke svému životu potřebují. Tím mám na mysli ubytování, stravování, informační centra a zejména dopravu, která je bezproblémová i v těch nejodlehlejších oblastech na jihu. Pro většinou velmi zachovalé a pohodlné autobusy nejsou problémem ani několikasetkilometrové vzdálenosti nezřídka po štěrkových cestách. I ty jsou však pečlivě udržované. Často jsme kupovali jízdenky s odjezdem za pár hodin bez předchozí rezervace. Atraktivní linky jsou provozované více dopravci. Dlouhé vzdálenosti lze pohodlně překonat letecky. Letiště jsou i v menších městech. My jsme využili tzv. LAN PASS s platností 30 dní chilské letecké společnosti LAN Airlines. Jeho kouzlo spočívalo v nabídce 3 vnitrostátních přeletů za cenu 570 USD a to jsme ještě prováhali podstatně nižší akční cenu. Přitom jednotlivé jednosměrné letenky by normálně stály kolem 850 USD!!! Drahá ale byla letenka z Uschuai do El Calafate. Letadlo LANu bylo v našem termínu plné, tak jsme nemohli jen dokoupit kupon pro 4. let. Letěli jsme s argentinskou leteckou společností za 410,- USD. Ubytování jsme až na výjimky měli zajištěné a i zaplacené z domova díky internetu. Přesto jsme některé sháněli až na místě a díky vedlejší sezóně jsme nikde nehledali příliš dlouho. Ve všech městech je spousta restaurací různých cenových hladin. Stačí si jen vybrat. V globálu se lze najíst za podobné peníze, jako u nás. Snad jen pivo je dražší. Nákupy potravin jsme většinou realizovali v supermarketech, které jsou i v menších městech. Ceny přijatelné a opět srovnatelné s našimi. Nedoporučuji nechávat nákup potravin až na poslední chvíli a poslední možnou destinaci před trekem. Rozhodně příjemným zjednodušením je bezvízový styk s oběma zeměmi pro občany České republiky. A tak snad jedinou komplikací se jeví přísné a důkladné hraniční kontroly a zejména ta potravinová při každém vstupu do Chile. Ale nakonec i s tím si člověk časem nějak poradí a co potřebuje schovat, schová tak, aby ani pes nebo rentgen nic neodhalí – salám v termosce a podobně. Jednoznačně lze doporučit průvodce CHILE autorů Carolyn Hubbard, Brigitte Barta a Jeff Davis v českém překladu z vydavatelství Lonely Planet a nepostradatelným pomocníkem s velmi podrobnými popisy všech treků v Patagonii je průvodce TREKKING IN THE PATAGONIAN ANDES autorů Clem Lindenmayer a Nick Rapl z téhož vydavatelství. Za letenku z Mnichova přes Madrid do Santiaga de Chile se společností Iberia Airlines jsme včetně všech poplatků zaplatili 33 500,- Kč. Do Santiaga jsem ale letěl v roce 2009 opět včetně všech poplatků za necelých 12 tisíc korun se společností TAM Airlines z Londýna. Do Londýna pak pak s Czech Airlines za 4500,-

Kč. Sečteno podtrženo nás celý výlet přišel na 55 tisíc korun. A na úplný závěr ještě kurzy místních měn ke koruně. Chile 500,- Pesos = 27 Kč , Argentina 1 ARS = 5,6 Kč.

Ushuai praktické informace:

- ubytování v příjemném hostelu
- cesta na letiště taxíkem 11 ARS/ osoba
- Hamburger Suprema Completa (velký vepřový řízek ve velké housce) 16 ARS
- Hamburger Completa (karbanátek v housce) 12 ARS

Trek Sierra Valdivieso Circuit dle průvodce

- 1. den start Ruta Nacional 3 GPS 54 43,465 S, 68 10,071 W, cíl Refugio Bonete GPS 54 42,048 S, 68 10,070 W. celkem 1,5 až 1,75h, 4,5km, 150m výstup.
- 2. den start Refugio Bonete cíl vodopád Salto de Azul, cca 1,5 až 2 hodiny sestupu ze západního sedla Beban, celkem 4,5 až 6h, 14km, 510m výstup
- 3. den start Salto de Azul

Pak ještě nakoupit nějaké dárky a večer se všichni zase společně vydáváme na večeři do All you can eat (za jídlo pro dva (je jedno kolik toho kdo sní) a za 1l piva jsme zaplatili ARS 112,-, kde se nehorázně přejíme.

ARS 16,-; Hamburger Completa (mleté maso ve velké kulaté housce = ARS 12,-). Ještě stačíme koupit jízdenky na bus do Bariloche (75,- ARS/1 os. Z Puerto Montt). Na poslední chvíli jedeme taxíkem na letiště (11,- ARS), ale letadlo do El Calafate má stejně zpoždění. Let moc příjemný není, protože je špatné počasí, tak mám celkem strach. Na letiště poblíž El Calafate přiletíme o hodinu déle, před letištěm seženeme minibus, který nás za ARS 18,- na osobu zaveze před rezervovaný Hostel Los Glaciares (34 ARS/1 os./1 noc). Hostel hezký
bukové lesy lenga